

NOMS DE CASA DE SANAÜJA

DAVID COLELL ORRIT

ORDENACIÓ ALFABÈTICA I TRANSCRIPCIÓ FONÈTICA

DELS NOMS DE CASA

1. Ca l'Adela [kala'ðela]
2. Ca l'Agnetta [kalan'netta]
3. Ca l'Agustí Sereno [kalaɣustise'reno]
4. Ca l'Albert de Barcelona [kalah'bɛrdeβarse'lona]
5. Ca l'Albert Casanoves [kalah'bɛrkaza'noves]
6. Ca l'Alet [kala'let]
7. Ca l'Angelet [kalanɕe'let]
8. Ca l'Angeleta Manel [kalanɕe'letama'nɛl]
9. Ca l'Àngels Victòria [kalanɕelzβiktɔria]
10. Ca l'Antònio Güeles [kalan'tɔnio'ɣweles]
11. Ca l'Aran [kala'ran]
12. Ca l'Ardeula [kalar'ðewla]
13. Ca l'Arester [kales're]
14. Ca l'Artes [ka'lartes]
15. Ca l'Arturo [kalar'turo]
16. Ca l'Aureta [kalaw'reta]
17. Ca l'Aurora [kalaw'rorra]
18. Ca l'Avellana [kalaβe'лана]
19. Ca l'Avellanós [,kalaβela'nos]
20. Ca l'Azcona [kales'kona]
21. Cal Baixa [kal'βajʃa]
22. Cal Balaguer [kalβala'ɣe]
23. Cal Baldomero [kalβaldu'meru]
24. Cal Bancaler [kalβanʃka'le]
25. Cal Baró [kalβa'ro]
26. Cal Baster [kalβas'te]
27. Cal Bellons [kalβe'lons]
28. Ca la Bepa Maca [kala'βepa'maka]
29. Ca la Bepi [kala'βepi]
30. Cal Bernui [kalβer'nui]
31. Cal Biel [kal'βi'el]
32. Cal Birlotes [kalβir'lotes]
33. Cal Blasió [kalβla'zio]
34. Cal Boixeres [kalβu/uj'feres]
35. Cal Boni [kal'βoni]
36. Cal Bonpere [kalβom'pere]
37. Cal Bordet [kalβur'det]
38. Cal Bosc [kal'βosk]
39. Cal Burlotes [kalβur'lotes]
40. Cal Bursada [kalβur'sada]
41. Cal Caelles [kalka'eles]
42. Cal Cagamutxo [kalkaɣa'mutʃo]
43. Cal Calamando [kalkala'mandu]
44. Cal Cama [kal'kama]
45. Cal Camats [kalka'mats]
46. Cal Canut [kalka'nut]
47. Cal Carabassó [kalkaraβa'so]
48. Cal Cardona [kalkar'dona]

49. Cal Carló [kalkar'lo]
 50. Cal Carnisser [kalkarni'se]
 51. Cal Corrandes [kalku'randes]
 52. Cal Casal de les Monges
 [kalka'zaldelez'monçes]
 53. Cal Casals [kalka'zals]
 54. Cal Casanova [kalkaza'nɔβa]
 55. Cal Cases [kal'kazes]
 56. Cal Casó [kalka'zo]
 57. Cal Castany [kalkas'taŋ]
 58. Cal Castell [kalkas'teλ]
 59. Cal Catí [kalka'ti]
 60. Cal Cavaler [kalkaβa'le]
 61. Cal Cila [kala'sila]
 62. Ca la Cília [kalase'silia]
 63. Cal Cinca [kal'siŋka]
 64. Ca la Cintola [kalasin'tɔla]
 65. Cal Cisco de Pinyol [kal'siskuðepi'ŋɔl]
 66. Cal Cisco Picapalles [kal'sisku'pika'pales]
 67. Cal Cisteller [kalsiste'le]
 68. Cal Claire Pobre [kal'klarie/ klajre'pɔβre]
 69. Cal Claire Ric [kal'klarie/ 'klajre'rik]
 70. Cal Claret [kalkla'ret]
 71. Cal Claver [kalkla'βε]
 72. Cal Cluques [kal'klukes]
 73. Cal Codina [kalku'dina]
 74. Cal Combelles [kalkum'beles]
 75. Cal Corral [kalku'ral]
 76. Cal Correu [kalku'rew]
 77. Cal Cortada [kalkur'taða]
 78. Cal Cotoner [kalkutu'ne]
 79. Cal Cucurull [kalku'kuɾu/ j]
 80. Cal Cunyat [kalku'ŋat]
 81. Ca la Dolors de Cal Camats
 [kalaðu'lozðekalka'mats]
 82. Ca l'Emília [kale'milia]
 83. Ca l'Enric [kalen'rik]
 84. Ca l'Escolà de Cal Torra [kalesku'laðekal'tora]
 85. Ca l'Escorre [kales'kore]
 86. Ca l'Esmeralda [kalesme'ral,da]
 87. Cal l'Esmolet [kalezmu'let]
 88. Ca l'Espartero [kalespar'teru]
 89. Ca l'Estamariu [kalestama'riw]
 90. Ca l'Eustàquio [kalews'takio]
 91. Cal Farga [kal'farɣa]
 92. Cal Farines [kalfa'rines]
 93. Ca la Felícia [kalafe'lisia]
 94. Cal Ferrer [kalf'e're]
 95. Cal Fidel [kalfi'deɪ]
 96. Cal Fideuer [kalfide'we]
 97. Cal Figuera [kalfi'ɣera]
 98. Cal Florenci Caus [kalfiu'rɛnsi'kaws]
 99. Cal Font [kal'fɔn]
 100. Cal Fontanet [kalfunta'nɛt]
 101. Cal Fosser [kalfu'se]
 102. Cal Fredi [kal'freði]
 103. Cal Galana [kal'ɣa'lana]
 104. Cal Garceta [kalɣar'sɛta]
 105. Cal Garganter [kalgarɣan'te]
 106. Cal Garriga [kala'riɣa]
 107. Cal Garrons [kalɣa'rɔns]
 108. Cal Gatnau [kalɣad'naw]
 109. Cal Geperut [kaldzɛpe'rut]
 110. Cal Gepo [kal'dzɛpo]
 111. Ca la Gília [kala'zilia]
 112. Ca la Guadalupe [,kalaɣwada'lupɛ]
 113. Cal Guixa [kal'ɣiɣa]
 114. Cal Gussano [kalgu'sano]
 115. Cal Gustavo [kalɣus'taβu]
 116. Ca l'Havanero [kalaβa'neru]
 117. Ca l'Isabel [kaliza'βeɪ]
 118. Ca l'Isidro [kali'ziðru]
 119. Cal Jardín [kalɣar'din]
 120. Cal Joan de Cal Rap [kal'dzɰwande'kal'rap]

121. Cal Josep Galana [kal'dʒu'zɛbɣa'lana]
 122. Cal Jounou [kal,dʒow'nou]
 123. Cal Joanàs [kaldʒwa'nas]
 124. Ca la Juanita Carbassó [kalaxwa'nitakarβa'so]
 125. Cal Lluciano [kalu'sianu]
 126. Ca la Lola de Cal Miquelet
 [kala'lolaðe,kalmike'lɛt]
 127. Ca la Lurdes [kala'lurðes]
 128. Cal Mada [kal'maða]
 129. Cal Magí [kalma'zi]
 130. Cal Magí de Cal Vidrier
 [kalma'ziðe'kalβi'dri'e]
 131. Cal Malagana [kalmala'ɣana]
 132. Cal Málío [kal'malio/w]
 133. Ca la Mallola [kalama'j/λola]
 134. Cal Manel de Rossells [kalma'nɛlderu'seλ/ js]
 135. Ca la Manela [kalama'nɛla]
 136. Cal Manso [kal'manso/u]
 137. Cal Mantxon [kalman'ʃon]
 138. Cal Maolo [kalma'olo/u]
 139. Ca la Margarida Picapalles
 [kalamarɣa'riða,pika'pales]
 140. Ca la Maria de Paula [kalama'riaðe'pawla]
 141. Ca la Mari Àngels [kala,mari'anɔʒels]
 142. Cal Mariano Alet [kalmari'anoa'lɛt]
 143. Cal Màrio [kal'mario]
 144. Cal Marió [kalma'rio]
 145. Cal Mariol [kalma'riol]
 146. Cal Martí [kalmar'ti]
 147. Cal Masdeuó [kalmazðew'ro]
 148. Cal Masia Blanca [kalma'zia'βlan]ka]
 149. Cal Masia Negra [kalma'zia'neɣra]
 150. Cal Mateu [kalma'tew]
 151. Cal Mercedetes [kalmerse'dɛtes]
 152. Ca la Mestra [kala'mestra]
 153. Cal Mesuret [kalmezu'rɛt]
 154. Cal Met [kal'mɛt]
 155. Cal Migueló [kalmigɛ'lo]
 156. Ca la Mingalla [kalmiɲ'gaλ/ ja]
 157. Cal Míngo [kala'miɲɣo/ u]
 158. Cal Miquel Peretó [kalmi'kɛlpere'to]
 159. Cal Miquelot [kalmike'lɔt]
 160. Cal Mirambell [kalmiram'beλ/ j]
 161. Cal Moga [kal'moɣa]
 162. Cal Moliner [kalmu/ oli'ne]
 163. Cal Mònico [kal'moniko/u]
 164. Cal Mont-roig [kalmun'rɔjʃ]
 165. Cal Mosella [kalmu/ o'zeɫa]
 166. Cal Munt [kal'mun]
 167. Cal Nando [kal'nandu]
 168. Cal Navarro [kalna'βaro]
 169. Cal Nosa [kal'noza]
 170. Cal Palau [kalpa'law]
 171. Cal Pallasso [kalpa'laso/ u]
 172. Ca la Paquita [kalapa'kita]
 173. Cal Parra [kal'para]
 174. Cal Pastisser Jovell [kalpasti'seʒo'βeλ/ j]
 175. Cal Pastorillo [kalpastu'riɫo]
 176. Cal Pauet [kalpa'wɛt]
 177. Ca la Paueta [kalapa'wɛta]
 178. Cal Pauetó [kalpawɛ'to]
 179. Cal Paulo Carulla [kal'pawlu'ka'ruɫa]
 180. Cal Pedregals [kalpeðre'ɣals]
 181. Cal Peguera [kalpe'ɣera]
 182. Cal Penitència [kalpeni'tɛnsia]
 183. Cal Pepe Porta [kal'pepe'pɔrta]
 184. Ca la Pepita [kalape'pita]
 185. Cal Peràdico [kalpe'raðiko/ u]
 186. Cal Pere Boter [kal'pereβɔ'te]
 187. Cal Pere de Torralta [kal'pereðetu'ralta]
 188. Cal Peretó [kalpere'to]
 189. Cal Perot [kalpe'rɔt]
 190. Cal Pesseta [kalpe'seta]
 191. Cal Petit [kalpe'tit]

192. Cal Pinós [kalpi'nos]
 193. Cal Pinyol [kalpi'ɲol]
 194. Cal Pinyolar [kalpiɲo'la]
 195. Cal Piquer [kalpi'ke]
 196. Cal Piteu [kalpi'tɛw]
 197. Cal Pixerec [kalpiʃe'rek]
 198. Cal Planes [kal'planes]
 199. Cal Plater [kalplá'te]
 200. Cal Porcater [kalpurká'te]
 201. Cal Préssec [kal'prɛsik]
 202. Cal Pupo [kal'pupu]
 203. Cal Rafael [kalra'fɛl]
 204. Cal Ram-ram [kal'ram'ram]
 205. Cal Ramon del Rap [kalra'mondel'rap]
 206. Cal Ramon dels Mestres
 [kalra'mondelz'mestres]
 207. Cal Rap [kal'rap]
 208. Cal Rebaster [kalrebas'te]
 209. Cal Rebato [kalre'batu/ u]
 210. Ca la Regina Caus [kalre'zina'kaws]
 211. Cal Rellotger [kalreλud'ze]
 212. Ca la Remei [kalare'mej]
 213. Cal Renegat [kalrene'ɣat]
 214. Cal Rercordills [kalreku'rðiλs]
 215. Cal Riardó [kalriar'ðo]
 216. Cal Ribó [kalri'bo]
 217. Cal Ricardo [kalri'karðo/ u]
 218. Cal Roeró [kalrwe'ro]
 219. Ca la Rosa [kala'roza]
 220. Cal Roses [kal'rozɛs]
 221. Cal Rosset [kalru'sɛt]
 222. Cal Salazar [kalsalá'zar]
 223. Cal Saleta [kalsal'leta]
 224. Cal Salido [kalsal'iðo/ u]
 225. Cal Sant Pare [kalsam'pare]
 226. Cal Santi [kal'santi]
 227. Cal Santiago [kalsan'tia'ɣo]
 228. Cal Secarrals [kalseká'ralɛs]
 229. Cal Segal [kalse'ɣal]
 230. Cal Segimon [kalsezi'mon]
 231. Ca la Senyora Eugènia [kalasɛɲor'ew'zɛnia]
 232. Cal Seto [kala'seto]
 233. Cal Selva [kala'sɛw/ lβa]
 234. Cal Silvestre [kalsil'βɛs,tɾɛ]
 235. Cal Sinda [kal'sinda]
 236. Ca la Sofia [kalaso'fia]
 237. Cal Soler [kalsu'le]
 238. Cal Solsona [kalsul'sona]
 239. Cal Sor [kal'sot]
 240. Cal Tardà [kalta'rða]
 241. Cal Tarrado [kalta'raðu/ u]
 242. Cal Tatarè [kaltata'rɛt]
 243. Cal Teixidor [kaltefi'i'do]
 244. Cal Teodoro [kaltew'doro/ u]
 245. Ca la Teresa de Cal Calamando
 [kala'tɾɛzaðɛ,kalkalá'mando]
 246. Ca la Teresa Claire [kala'tɾɛza'klaire/'klajɾɛ]
 247. Cal Teta [kal'tɛta]
 248. Cal Teuler [kaltew'le]
 249. Cal Tirol [kalti'rɔl]
 250. Cal Tirolet [kaltiro'lɛt]
 251. Ca La Tiroleta [kaltiro'lɛta]
 252. Cal Tollet [kaltu'λ/ jɛt]
 253. Ca la Tomassa [kalatu'masa]
 254. Cal Ton [kal'ton]
 255. Cal Tonerà [kaltu'nera]
 256. Cal Toneta de Cal Perot
 [kalatu'nɛtaðɛ,kalpe'rɔt]
 257. Cal Toralla [kaltu'raλ/ ja]
 258. Cal Torelló [kalturɛ'λ/ jo]
 259. Cal Torres [kal'tores]
 260. Ca la Tresa [kala'tɾɛza]
 261. Ca la Tresina [kalatrɛ'zina]
 262. Cal Tresino [kaltrɛ'zino/ u]

263. Ca l'Urdo [ka'lurðo/u]
 264. Cal Valent [kalβa'len]
 265. Cal Valentí [kalβalenti]
 266. Cal Vei [kalβe'i]
 267. Cal Ventureta [kalβentu'rɛta]
 268. Cal Victòrio [kalβik'torio/u]
 269. Cal Vidal [kalβi'dal]
 270. Cal Vidrier [kalβi'drie]
 271. Cal Vilapensí [,kalβilapensi]
 272. Cal Vilasaló [,kalβilasalo]
 273. Cal Vinyaire [kalβi'ɲajre]
 274. Ca la Virtuda [kalaβir'tuða]
 275. Cal XalauX [kalβ/ʃa'lo]
 276. Cal Xamet [kalβ/ʃa'mɛt]
 277. Cal Xametó [kalβ/ʃame'to]
 278. Cal Xarrapetes [kalβ/ʃara'pɛtes]
 279. Cal Xavier del Porta [kalβ/ʃa'βiedel'pɔrta]
 280. Cal Xic Malagana [kalβ/ʃigmala'ɣana]
 281. Cal Xino [kalβ/ʃino/u]
 282. Cal Xoriguera [kalβ/ʃuri'ɣera]
 283. Cal Zaldo [ka'saldu]

CLASSIFICACIÓ SEMÀNTICA DELS NOMS DE CASA I HIPÒTESIS SOBRE EL SEU ORIGEN

Noms de casa basats en prenom

Prenoms simples

Castellans o castellanitzats:

Cal Calamando (masculinització del prenom femení «Calamanda»), cal Gustavo (en català «Gustau»), cal Mònico (masculinització de «Mònica»), cal Mcrío («Màrius»), ca l'Esmeralda («Esmaragda», en català), ca la Guadalupe (prové indirectament del topònim àrab *wadipallub*, que es tradueix per «riu de còdols negres»).

Catalans:

Aquí incloem els prenom que tenen la mateixa forma tant en castellà com en català: ca l'Enric, cal Rafael, cal Segimon, cal Silvestre, cal Valentí, ca l'Adela, ca la Cecília, ca la Gília (feminització de «Gili», prenom masculí procedent del grec *Aigris*, *cabra* o *protecció*), ca la Manela (feminització de «Manel», el seu marit).

Prenoms simples hipocorístics

Vegeu els derivats de prenom castellans: ca la Mercedetes (és l'únic hipocorístic femení que parteix de la forma castellana. Podria justificar-se pel fet que resulta difícil adjuntar un sufix hipocorístic a la forma catalana «Mercè»), cal Migueló (el radical prové de «Miguel», però el sufix és català, per tant, es catalanitza).

Els hipocorístics, derivats de prenom catalans mitjançant la sufixació són com els següents: ca l'Angelet («Àngel»), cal Blasió (deriva de «Blasi»), cal Mariol, cal Marió (aquest i l'anterior s'apliquen a fills de «maries». Tenim distintes masculinitzacions i sufixacions que ajuden a eradicar l'homonímia), ca l'Agneta (prové d'«Agn», forma antiga d'«Anna» o d'«Agnès», que en grec significa «pura», «casta»), ca la Pauleta (hipocorístic que indica filiació: «filla de la Paula»).

L'afèresi, la síncope i altres variacions

Cal Fredi (d'«Alfredo»). Es distingeix dels altres perquè té un sufix hipocorístic substituint la terminació natural del prenom), cal Màlio (de «Amalio»), cal Mingo (de «Domingo»), ca la Mingalla (feminització amb un sufix despectiu derivat de «Mingo»). Els prenom masculins catalans i els invariables: cal Biel (de «Grabiél», metàtesi de «Gabriel»), cal Met (de l'hipocorístic «Jaumet»). I els prenom femenins i els invariables: ca la Bepi (afèresi, metàtesi i sufixació de «Josepa»), ca la Sinda (de Gumersinda), ca la Tonerà (feminització del prenom del seu marit en la forma hipocorística «Ton», després d'aplicar a «Toneta» una sonorització dissimilatòria en el sufix).

En els prenom masculins: cal Boni (apòcope de «Bonifacio»), cal Santi (apòcope de «Santiago»), cal Tresino (síncope efectuada sobre l'hipocorístic «Teresino»), cal Xamet (metàtesi i síncope realitzades sobre «Jaumet»), cal Xametó (*idem*, i a més a més s'hi adjunta un diminutiu). I en els prenom femenins: ca l'Aureta (síncope de l'hipocorístic «Auroreta»), ca la Cila (síncope sobre l'afèresi de «Cecília»: «Cília»), cal Mada (síncope i apòcope efectuades sobre «Amanda»). Així evitaren l'homofonia amb el prenom «Calamanda». També podria ser, però, una afèresi de «Magdalena»).

Els compostos

Segueixen els esquemes següents:

[Radical	+	Radical]
prenom		cognom

Ca l'Albert Casanoves, ca l'Àngel Rossells, ca l'Antoni Jou, cal Mariano Alet, cal Paulo Carulla, cal Pepe Porta, ca la Regina Caus, ca la Teresa Claire, cal Xavier del Porta.

[Radical	+	Radical]
prenom		prenom

Ca l'Angeleta Manel, ca l'Àngels Victòria, ca la Maria de Paula, ca la Mari Àngels (és l'única fusió del llistat, ja que prové del prenom compost «Maria dels Àngels»).

[Radical + Radical]

prenom nom de casa o altres

Cal Cisco Picapalles, ca la Juanita Carbassó, ca la Lola de cal Miquelet, cal Magí de cal Vidrier, ca la Margarida Picapalles, cal Pere Boter, cal Pere de Torralta

Noms de casa basats en cognoms

D'origen etimològic preromà

Ca l'Azcona (forma castellana del basc *azcon*, en català *ascona*: arma llancívola), cal Bernui (nom d'un caseriu agregat al municipi d'Altron, a la Ribagorça. D'etimologia incerta, Menéndez Pidal assegura que el radical partiria del llatí *VERANUS* i el sufix derivaria del basc *-oi*).

D'origen etimològic llatí

Cal Caelles (*CASELLAS*), cal Claire (*CLARIANUS*), cal Codina (*COTINA*), cal Figuera (*FICARIA*), cal Martí (*MARTINUS*), cal Palau (*PALATIUM*), cal Soler (*SOLARIUM/ SOLUM*).

D'origen etimològic germànic

Cal Baró (de *barone*, traduït com «home lliure»), cal Bosc (*bosk*: «zona amb vegetació abundosa»), cal Gatnau (evolució del prenom *Gundovald*).

D'origen etimològic català

De cognoms vigents: ca l'Avellana, cal Casals, cal Castany, cal Farga, etc.

Altres orígens etimològics

Ca l'Artes (podria venir d'*artés*, cognom gal·lic derivat d'*Artús*), cal Camats (adaptació del cognom occità *Cammas*, que significa «cap o amo del mas». Vàrem constatar l'existència del frare Agustí Camats, que dirigí les obres de restauració dels retaules de l'església), cal Carulla (*Caregulhes* és el nom d'un priorat francès).

Noms de casa basats en oficis

La majoria d'aquests noms són metonímies pures, és a dir, el nom de l'objecte substitueix el nom de la persona o de l'ofici.

Treballs del camp i àmbits relacionats

Cal Boixeres (dialectalisme emprat en lloc de *boixeda*. Els masovers solien recol·lectar mates de boix per fer escombres i altres estris), cal Catí (masia coneguda pels seus porcs excessivament grassos), cal Guixa (eren conreadors de guixes, *Lathyrus Sativus*, un tipus de planta lleguminosa que serveix tant per al bestiar com per a les persones. No és un producte massa ben valorat, i per tant, suposem que té una intenció pejorativa), ca la Mallola (abans de ser un restaurant, en el terreny que ocupa hi havia un conreu de vinya. *Mallola* o *mallol* són els noms que rep la vinya novella), cal Pastorillo (era un immigrant de l'Aragó que es llogava com a pastor. El castellanisme posseeix un to irònic, ja que aquest pastor guanyava tant com els que tenien ramat propi), cal Piteu (els propietaris eren traginers i mercadejaven amb piteus, que eren unes mantes que es fabricaven a Sant Llorenç de Morunys. La fama d'aquestes peces de roba va fer que als habitants de la vila del Solsonès se'ls anomenés amb el renom de *piteus*), cal Vinyaire (la forma estàndard és *vinyater*, es tracta, doncs, d'un dialectalisme).

Treballs del sector de serveis i àmbits relacionats

Cal Baster (un baster és qui té l'ofici de fer bastes i tots els arreus per a les havaries, és a dir, per a les bèsties de càrrega), cal Cucurull (nom d'una botiga de queviures i d'una masia, els propietaris de les quals embolicaven els productes venuts amb cucurulls, és a dir, papers enrotllats en forma cònica), cal Fideuer (casa de fabricants i venedors de pasta. Abans que es produïssin industrialment, els fideus i les altres varietats de pasta s'elaboraven artesanament), cal Fosser (ara per ara hi viuen uns dels Puvia de la vila, els quals van comprar aquesta casa al desaparegut enterramorts), cal Rebato (nom de la casa d'un campaner. *Rebato* és el nom, possiblement castellanitzat del toc de campanes que anuncia el traspàs d'algú), cal Recordills (nom de la casa d'un antic sastre de Sanaüja. *Recordills* és un dialectalisme que al·ludeix a les madeixes de fil que l'home usava), cal Teta (un altre cop el castellanisme serveix per a la burla, ja que aquest renom el tenia una dida sanaüjanaca. La metonímia és hiperbòlica, però està justificada).

*Noms de casa basats en corònims i en topònims***Noms de casa procedents de corònims**

Cal Bellons (nom d'una masia que podria venir de la forma del català antic *bellons*, que significa *claveguera* o *sèquia*. No obstant això, també és possible que provingui del llinatge *Bellons*), cal Casal de les Monges (casa de grans dimensions).

Noms de casa procedents de topònims, de gentilicis i d'altres adjectius toponímics

Cal Balaguer (nom de la capital de la Noguera. *Balari* significa «camp de bàlec», essent el nom que els ibers donaven a una lleguminosa), ca l'Havanero (sabem amb certesa que l'avi de la família emigrà a Cuba a cercar fortuna), cal Mirambell (llogaret del terme de Bassella a l'Alt Urgell. També és el nom d'un poble del municipi de Calonge de Segarra), cal Xoriguera (és el nom d'un poble, avui deshabitat, a prop de Biosca, vila veïna de Sanaüja).

Noms de casa compostos que inclouen un topònim

Segueixen l'esquema següent: INTRODUCTOR + PRENOM + NEXE + TOPÒNIM.

Ca l'Albert de Barcelona (és l'únic nom de casa compost on apareix un topònim major, ja que els anteriors provenen de noms de masies), ca la Dolors de cal Camats, ca la Dolors de cal Ram (nom d'una masia que no té res a veure amb el nom de casa cal Ram-ram).

*Noms de casa basats en singularitats del caràcter***Els vexatoris**

Cal Bursada (aquesta casa rep aquest renom perquè se'ls considerà «gent de bursada», que no perseveren en llurs empreses), cal Malagana (eren gent de caràcter apàtic), cal Miquelot i ca la Mingalla (són prenom amb un sufix despectiu, que ens indica que la comunitat els considerava com a persones tosques), cal Pallasso (expliquen que el pare de la família «tenia el cap d'un nen de quinze anys. Sempre feia pallassades». Novament un manlleu del castellà per expressar la sàtira), cal Pessetes (amb aquest renom es denuncia la supèrbia dels propietaris de la casa que els duia a allargar més el braç que la màniga. No eren estalviadors, una actitud molt valorada a Sanaüja), cal Renegat (renom

documentat ja en el segle XVIII. Aplicat a un blasfem irreverent de la vila), cal Xarrapetes (una *xarrapada* és una mala acció. Entenem que el diminutiu expressa la poca rellevància de les accions comeses per aquests sanaügens).

Els elogiosos

Ca la Bepa Maca (*maca* és una adaptació de l'adjectiu castellà *majol* -a. La dona de la casa és una senyora molt simpàtica), cal Bompere (fusió del qualificatiu *bon* i *Pere*. El senyor Pere Pons era un home estimat per tothom), cal Valent (el senyor Vilella, participà en tres guerres carlines).

Noms de casa basats en trets físics

Descripció física directa

Cal Joanàs (l'home de la casa tenia un nas molt voluminós; aleshores seria la fusió de *Joan* i de *nas*), cal Galana (les pubilles d'aquesta casa eren i són molt ben plantades), cal Garrons (hi viu una senyora bastant grossa), cal Rosset (aquí hi va nàixer un nen molt ros).

Descripció física per mitjà de figures retòriques

Cal Carbassó o Carabassó (es refereix a la forma allargada o arrodonida del crani d'algun membre de la família. Podria ser de la fusió de «cara» i «bassó», diminutiu de «bassa»), cal Cluques (un membre té un tic que li obliga a tancar els ulls amb massa freqüència), ca l'Espartero (expliquen que un avantpassat del senyor Moncunill tenia un posat que recordava al del general Espartero), cal Pepe Boter (el senyor de la casa quan es fica molt nerviós comença a gesticular de forma exagerada, fent saltets i per això l'anomenen *boter*, substantivització del verb «botar»), cal Xino (les faccions del propietari recorden les orientals. La castellanització torna a usar-se per a la sàtira).

Noms de casa basats en anècdotes, manies i costums

Anecdòtics

Cal Bordet (la llegenda popular narra l'engendrament extramatrimonial d'uns dels caps de família. El diminutiu afectiu constata l'acceptació final de la gent, ja que els pares «il·legals» es van casar finalment), cal Cagamutxo (tothom